

Λαογραφική Έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων

Έκπομπή III (15-4-1976)

..... Σ Η Μ Α

Ακοῦτε τήν λαογραφική έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων - Ποντιακή Ήχώ - ποῦ γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.-

..... τό σῆμα σβῆνει

Τήν προτελευταία ἐβδομάδα πρίν ἀπό τό Πάσχα ἀρχίζει ἡ ψυχική ἀγωνία, ἡ ὁποία ἐπιτείνεται τήν ἐπόμενη μεγάλη ἑβδομάδα καί βρίσκει τήν διεξοδό της μέ τό Χριστός Ἀνέστη καί τήν χαρά της Ἀμπρῆς. Τήν προτελευταία ἐβδομάδα πρίν ἀπό τό Πάσχα ὁ νοῦς ἀναπολεῖ τό παρελθόν καί ἡ ψυχή φτερουγίζει πρὸς τά πίσω.

Οἱ Πόντιοι ἀναπολοῦν τήν δοξασμένη ἱστορία τους καί ἡ ψυχή τους φτερουγίζει στά παράλια τοῦ Εὐξεινίου Πόντου καί στήν ἐνδοχώρα. Ἐκεῖ οἱ πρόγονοί τους, ὑπερήφανοι Τραντέλλενοι, ἔζησαν τρεῖς χιλιάδες χρόνια. Ἐζησαν ἐλεύθεροι καί ὅταν ἦρθαν οἱ δόλικοι χρόνοι ὑποδουλώθηκαν. Ὅμως, ἡ ὑποδούλωση ἀφοροῦσε τό σῶμα, ἐνῶ ἡ ψυχή παρέμεινε ἀδούλωτη. Ματωμένη ἡ ποντιακή ψυχή, ὅμως ὀρθία πάντοτε, ξερριζώθηκε τό 1922 καί ἀιμορραγοῦσα πῆρε τό δρόμο γιά τήν Ἑλλάδα.

Ὅταν πλησιάζει κάθε φορά ἡ Μεγάλη ἑβδομάδα, οἱ Πόντιοι θυμοῦνται τήν ἰδιαίτερη πατρίδα τους μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση. Αἰσθάνονται ὅτι ἡ Κυριακή τῶν Βαῶν θά τοῦς ὀδηγήσει σέ μιᾶ ψυχική δοκιμασία καί ἔπειτα στήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, μᾶ καί τήν φλοκληρωμένη ἀνάσταση τοῦ Γένους. Μέ τοῦτο τό ὄραμα οἱ γενεές τῶν γενεῶν στόν Πόντο κρατήθηκαν ἐνωμένες γύρω ἀπό τή φλόγα της ἑλληνικῆς ιδέας. Ἡ Κυριακή τῶν Βαῶν ἦταν κάθε φορά ἓνα προανήκρουσμα γιά τήν δικαίωση μιᾶς ἐλπίδας. Ὁ ποντιακός λαός

δέν ξεχνοῦσε ποτέ τὸ ἐθνικὸ τοῦ πεπρωμένο, ποὺ τὸ φώτιζαν δυὸ φάροι,
ἡ θρησκευτικὴ πίστη καὶ ἡ ἰδεὰ τοῦ ἔθνους. Ἡ ποντιακὴ μοῦσα, ποὺ φα-
νέρωνε τὰ λογῆς λογιῶν αἰσθήματα τῶν ἀπλοῦν ἀνθρώπων, δέν ἀπομακρύ-
νονταν ποτέ ἀπὸ τὰ ἱερὰ σύμβολά τους. Ἔτσι, ὁ Πόντιος λαϊκὸς ποιητὴς
θεωρεῖ μεγάλη τιμὴ γι' αὐτόν νὰ ὀνομάζεται ἡ ἀγαπημένη του "Σουμέλα"

Σουμέλα λέν' τὴν Παναγιάν, Σουμέλα λέν κι' ἐσένα

Καὶ στηρίζοντας τὴν πίστη ψιὰ τὴν δικαίωση τοῦ αἰσθήματός του
συμπληρώνει...

Θά προσκυνῶ τὴν Παναγιάν, κι' ἔρχομαι μετ' ἐσένα

Τὸ ἐρωτευμένο παλληκάρι τῆς Ματσούρας διαλαλεῖ, πῶς θά φέρῃ στὴν
ἀγαπημένη του τὸ ἀθάνατο νερό ἀπὸ κάποια περιοχὴ της, ν' αὐτὴ καὶ
νὰ μὴν πεθάνῃ ποτέ.

Θά φέρω σε μικρὸν ἄρνι μ' νερόν ἀσὴν Χαντσούριαν

Καὶ τὸ τραγούδι, ποὺ θά ἀκούσετε τώρα ἀπὸ τὸν Γιωργούλη Κουσ' ἰδη
στὴ λύρα καὶ στὸ τραγούδι ἀναφέρεται στὴν ἔννοια τοῦ συμβόλου μιᾶς
γιορτῆς, στὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Εἶναι τραγούδι αἰσθηματι-
κὸ, ὅπου ἡ ἐπίκληση "Βαΐων, Βαΐων", καίτοι ἀόριστη καὶ γενικὴ, ἐντούτοις
ἐκφράζει στὸ βάθος τὴν ἰδιαίτερη ψυχολογία τοῦ Ποντίου λαϊκοῦ ποιητῆ,
ὁ ὁποῖος ζεῖ καὶ κινεῖται μέσα στὴν ἐθνικοθρησκευτικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς
φυλῆς του.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἐκτός ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸ της χαρακτῆρα
ἦταν καὶ μέρα χαρᾶς γιὰ τὰ παιδιὰ στὸν Πόντο. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὰ παιδιὰ
ἐβάδευαν. Γυρνοῦσαν στὰ σπίτια γιὰ νὰ μαζέψουν κερμέλια, κουλούρια δηλα-
δὴ, καὶ ὠβά, αὐγά.

Ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἀποτελοῦσε στὸν Πόντο τὴν τελευταία ἡμέρα
γιὰ τὴν κανονικὴ πορεία τῆς νηστείας. Ἀπὸ τὴν ἐπόμενη μέρα, Μεγάλη
Δευτέρα, θά ἄρχιζε μιὰ ἀλλιώτικη πορεία τῆς ψυχῆς, μέ εἴσοδο στὴν ἀτμό-
σφαιρα τῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος καὶ διέξοδο τὴν Ἀνάσταση.

. ΛΥΡ Α

θά συνεχίσωμε τό πρόγραμμά μας μέ σκοπούς καί τραγούδια ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου. Πρίν ὅμως προχωρήσωμε, θά σᾶς μεταδώσωμε μιᾷ ἀνακοίνωση καί λίγα λόγια γύρω ἀπό τό ἀντικείμενό της.

Στό παρελθόν, ἀφιερῶσαμε ἀρκετές ἐκπομπές γιά τήν ἐθνικοθρησκευτική πανήγυρι 'Αγίου Γεωργίου Περιστερεῶτα, πού γιορταζόταν στήν περιοχή Γαλλίανας τοῦ Πόντου ἐπὶ αἰῶνες στίς 23 'Απριλίου ἢ ἀργότερα, ἄν τό Πάσχα γιορταζόταν μεταγενέστερα, ὁπότε τό πανηγύρι τοῦ Περιστερεῶτα συνέπιπτε μέ τήν δεύτερη μέρα τῆς Ἀμπρῆς.

'Υπενθυμίζομε ὅτι, ὅπως κάθε χρόνο, ἔτσι καί ἐφέτος ἡ ἐθνικοθρησκευτική πανήγυρις 'Αγίου Γεωργίου Περιστερεῶτα θά γιορτασθῇ στόν χῶρο ὅπου ἀνιστορήθηκε ἡ ὁμώνυμη ἱερὰ μονή, στό Ροδοχώρι Ναούσης τῆ δεύτερη μέρα τοῦ Πάσχα. 'Εκεῖ οἱ χιλιάδες τῶν προσκυνητῶν θά ἀναβαπτιστοῦν καί πάλι στήν κολυμβύθρα τῶν ἐθνικῶν ποντιακῶν παραδόσεων. Στό Ροδοχώρι Ναούσης στή γιορτή τοῦ Περιστερεῶτα ἡ θρησκευτική πίστις θά ἀναθερμάνη τά ὄνειρα τοῦ γένους γιά τόν χῶρο τῆς 'Ανατολῆς καί ἡ ποντιακή μοῦσα θά φέρη στή μνήμη χαρές καί καημούς ἑνὸς ὁλοκληροῦ λαοῦ, λαοῦ ξεριζωμένου ἀπό τίς προγονικές ἐστίες, λαοῦ πού δέν λησμονεῖ τοὺς θρύλλους γιά τήν φιλότιμη γενέτειρα, τόν Πόντο.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ
(3 παραδοσιακοὶ σκοποὶ καί ἕνας νεοποντιακός)

'Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας. -Κοντά σας καί πάλι τήν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τήν ἴδια μέρα καί ὥρα.-

. Σ Η Μ Α

'Ακούσατε τήν λαογραφική ἐκπομπή τῆς Πανελληνίου 'Ενώσεως Ποντιακῶν Σωματείων - Ποντιακή 'Ηχώ - πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.-

. τό σῆμα σβῆνει